

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรสาธารณสุข ในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดลำพูน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรในการศึกษา เป็นบุคลากรสาธารณสุข ซึ่งปฏิบัติงานประจำในศูนย์สุขภาพชุมชน ในพื้นที่จังหวัดลำพูน 71 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 236 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ

1. ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่

- 1.1 เพศ มีระดับการวัดเป็นสเกลแบ่งกลุ่ม (Nominal scale)
- 1.2 อายุ มีระดับการวัดเป็นสเกลอันดับ (Ordinal scale)
- 1.3 สถานภาพสมรส มีระดับการวัดเป็นสเกลแบ่งกลุ่ม (Nominal scale)
- 1.4 ระดับการศึกษา มีระดับการวัดเป็นสเกลอันดับ (Ordinal scale)
- 1.5 ประสบการณ์การทำงาน มีระดับการวัดเป็นสเกลอันดับ (Ordinal scale)
- 1.6 ตำแหน่ง มีระดับการวัดเป็นสเกลแบ่งกลุ่ม (Nominal scale)
- 1.7 รายได้ มีระดับการวัดเป็นสเกลอันดับ (Ordinal scale)

2. ปัจจัยด้านบริหาร ได้แก่

- 2.1 การบริหารจัดการ มีระดับการวัดเป็นสเกลแบบช่วง (Interval scale)
- 2.2 ลักษณะงาน มีระดับการวัดเป็นแบบช่วง (Interval scale)

3. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

- 3.1 สถานที่ มีระดับการวัดเป็นแบบช่วง (Interval scale)
- 3.2 คน มีระดับการวัดเป็นแบบช่วง (Interval scale)

3.3 ระบบการทำงาน มีระดับการวัดเป็นแบบช่วง (Interval scale)

3.4 วัฒนธรรมองค์กร มีระดับการวัดเป็นแบบช่วง (Interval scale)

ตัวแปรตาม คือ คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรสาธารณสุข ในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดลำพูน 8 ด้าน ได้แก่ ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม สภาพการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ โอกาสในการพัฒนาสมรรถภาพของบุคคล ความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและการทำงานร่วมกัน สิทธิส่วนบุคคล จังหวะชีวิตโดยรวม และการคำนึงถึงความเป็นประโยชน์ต่อสังคม มีระดับการวัดเป็นแบบช่วง (Interval scale)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 5 ส่วน จำนวน 14 หน้า 83 ข้อคำถาม ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยด้านบุคคล เป็นแบบสอบถามประเภท Check List มีทั้งหมด 7 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่ง รายได้

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยด้านบริหาร ประกอบด้วย การบริหารจัดการ และลักษณะงาน โดยผู้ศึกษา ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและประยุกต์จากแบบสอบถามของ นลินี พงษ์ชวาล (2543) มีข้อคำถามทั้งหมด 17 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถามเรื่องการบริหารจัดการ จำนวน 9 ข้อ และข้อคำถามเรื่องลักษณะงาน จำนวน 8 ข้อ เป็นแบบสอบถามประเภท Rating Scale 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย สถานที่ คน ระบบการทำงาน โดยผู้ศึกษา ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและประยุกต์จากแบบสอบถามของ นลินี พงษ์ชวาล (2543) และรัตนา ร่องทองกุล (2543) วัฒนธรรมองค์กร ประยุกต์จากแบบสอบถามของ พิสมัย ฉายแสง (2540) มีข้อคำถามทั้งหมด 23 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถามเรื่องสถานที่ จำนวน 6 ข้อ ข้อคำถามเรื่องคน จำนวน 7 ข้อ ข้อคำถามเรื่องระบบการทำงาน จำนวน 5 ข้อ และข้อคำถามเรื่องวัฒนธรรมองค์กร จำนวน 5 ข้อ เป็นแบบสอบถามประเภท Rating Scale 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามคุณภาพชีวิตการทำงาน โดยครอบคลุมตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตการทำงาน ตามแนวคิดของ วอลตัน (Walton, 1974) 8 ด้าน ได้แก่ ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม สภาพการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ โอกาสในการพัฒนาสมรรถภาพของบุคคล ความมั่นคงและความก้าวหน้าใน

งาน ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและการทำงานร่วมกัน สิทธิส่วนบุคคล จังหวะชีวิตโดยส่วนรวม และการคำนึงถึงความเป็นประโยชน์ต่อสังคม ประกอบด้วยข้อคำถาม 36 ข้อ ซึ่งผู้ศึกษา ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบสอบถามประเภท Rating Scale 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว

ลักษณะแบบสอบถามตอนที่ 2,3 และ 4 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิดของ ลิเคอร์ท์ (Likert อ้างถึงในพวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540) โดยกำหนดค่าคะแนนของน้ำหนักเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ เป็นจริงมากที่สุด	5	1
เห็นด้วย หรือ เป็นจริงมาก	4	2
เห็นด้วยบางส่วน หรือ เป็นจริงบางส่วน	3	3
ไม่เห็นด้วย หรือ เป็นจริงน้อยมาก	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หรือ ไม่เป็นจริงเลย	1	5

และเมื่อรวบรวมข้อมูลแจกแจงความถี่แล้ว ผู้ศึกษาได้กำหนดการแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของกลุ่มประชากร แบ่งระดับปัจจัยด้านบริหาร ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตการทำงาน ดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร, 2542)

ค่าเฉลี่ย

การแปลความหมาย

4.50 – 5.00	ระดับสูงมาก
3.50 – 4.49	ระดับสูง
2.50 – 3.49	ระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	ระดับต่ำ
1.00 – 1.49	ระดับต่ำมาก

ส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะของการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดลำพูน ลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความตรง (validity)

นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ เพื่อตรวจสอบ แล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบในด้านความตรงตามเนื้อหา(Content Validity) รูปแบบของแบบสอบถาม(Format) ความเหมาะสมด้านภาษา (Wording) ความสมบูรณ์ของคำชี้แจง และความเหมาะสมของการใช้เวลาในการตอบ เมื่อรับเครื่องมือกลับคืนจากผู้เชี่ยวชาญ นำข้อแก้ไขทั้งหมดมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปหาค่าความตรงของเนื้อหา ค่า CVI ที่ได้เท่ากับ 0.92 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระอีกครั้ง

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

นำเครื่องมือที่ได้ตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ และผู้เชี่ยวชาญ ที่ได้ปรับปรุงแล้ว นำไปทดลองใช้(Try-Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะทั่วไปใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายที่สุดไป คือบุคลากรสาธารณสุขในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดเชียงใหม่จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลไปหาความเที่ยง (Reliability) โดยใช้แบบสัมประสิทธิ์อัลฟาของคอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ตามรายละเอียดดังนี้

การบริหารจัดการ	ได้ค่าความเชื่อมั่น Alpha = 0.83
ลักษณะงาน	ได้ค่าความเชื่อมั่น Alpha = 0.76
สถานที่	ได้ค่าความเชื่อมั่น Alpha = 0.84
คน	ได้ค่าความเชื่อมั่น Alpha = 0.92
ระบบการทำงาน	ได้ค่าความเชื่อมั่น Alpha = 0.78
วัฒนธรรมองค์กร	ได้ค่าความเชื่อมั่น Alpha = 0.92
คุณภาพชีวิตการทำงาน	ได้ค่าความเชื่อมั่น Alpha = 0.91

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มประชากรในการศึกษา

ผู้ศึกษาจะพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูลตั้งแต่ การยื่นขออนุญาตต่อคณะกรรมการจริยธรรม กระบวนการคัดเลือกประชากร การเก็บข้อมูล การรวบรวมข้อมูล จนกระทั่งการนำเสนอข้อมูล โดยผู้ศึกษา

จะให้ข้อมูลและแจ้งวัตถุประสงค์ ขั้นตอนในการเก็บข้อมูลให้กลุ่มประชากรรับทราบก่อน ซึ่งกลุ่มประชากรในการศึกษามีอิสระในการที่จะให้ หรือไม่ให้ข้อมูลโดยไม่มีการบังคับ ในส่วนการเก็บรักษาความลับของข้อมูลและให้ข้อมูล การนำเสนอข้อมูลและการนำไปอภิปรายจะไม่เปิดเผยชื่อ

การรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. จัดทำหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดลำพูน เพื่อขออนุญาตและชี้แจงวัตถุประสงค์ และทำหนังสือถึงสาธารณสุขอำเภอทุกแห่ง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม
2. ผู้ศึกษาติดต่อกับผู้ประสานงานของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ แต่ละแห่ง โดยให้ผู้ประสานงานดำเนินการส่งแบบสอบถามแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา รายละเอียดในการตอบแบบสอบถามแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม และให้ผู้ประสานงานดำเนินการเก็บรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถามในเบื้องต้นก่อนรวบรวมส่งให้ผู้ศึกษา
3. ผู้ศึกษาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนและสมบูรณ์ของแบบสอบถามอีกครั้งเพื่อเตรียมข้อมูลในการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบแบบสอบถามแล้ว ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูล และประมวลผลข้อมูล โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการอธิบายปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่ง รายได้ ปัจจัยด้านบริหาร ได้แก่ การบริหารจัดการ ลักษณะงาน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สถานที่ คน ระบบการทำงาน วัฒนธรรมองค์กร และคุณภาพชีวิตการทำงาน

2. สถิติเชิงอนุมาน

- 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ที่มีระดับการวัดเป็น Nominal scale ซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล เรื่อง เพศ กับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรสาธารณสุข ในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดลำพูน โดยใช้สถิติการทดสอบ t - test

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ที่มีระดับการวัดเป็น Ordinal scale ตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล เรื่อง อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่ง รายได้ กับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรสาธารณสุข ในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดลำพูน โดยใช้สถิติ One-way ANOVA

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ที่มีระดับการวัดเป็น Interval scale ซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้าน บริหาร เรื่อง การบริหารจัดการ ลักษณะงาน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เรื่อง สถานที่ คน ระบบการทำงาน วัฒนธรรมองค์กร กับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรสาธารณสุข ในศูนย์สุขภาพชุมชน จังหวัดลำพูน ใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment)

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพชีวิต นำข้อมูลที่ได้มาจัดกลุ่มวิเคราะห์เชิงพรรณนา
4. กำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Level of Significant) ในการศึกษาครั้งนี้ เท่ากับ 0.05